

Poskytování sociálních služeb v kontextu novely zákona o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

Cílem informace je upřesnění role poskytovatelů sociálních služeb odborného sociálního poradenství při podávání návrhů na povolení oddlužení a poskytování dluhového poradenství. Materiál byl zpracován ve spolupráci se zástupci Ministerstva spravedlnosti.

Poskytovatelé sociálních služeb, kteří nemají akreditaci podle § 390a insolvenčního zákona

V rámci odborného sociálního poradenství je možné i nadále poskytovat informace z oblasti finanční gramotnosti, pomoc při nastavení rozpočtu domácnosti, dále proces přípravy, respektive vyplnění předběžného návrhu na povolení oddlužení. Tyto činnosti lze vykonávat i bez získání akreditace podle § 390a insolvenčního zákona. Poskytování sociální služby však nezahrnuje akt podání návrhu na povolení oddlužení při zastoupení dlužníka na základě zvláštní plné moci podle § 97 odst. 3 ve spojení s § 390a odst. 1 insolvenčního zákona, tedy podpis osoby oprávněné návrh podat a následné odeslání dokumentu.

Poskytovatelé sociálních služeb, kteří jsou zároveň akreditovanými osobami podle § 390a insolvenčního zákona

Poskytovatel sociální služby odborné sociální poradenství, jako právnická osoba, může požádat o udělení akreditace podle § 390a insolvenčního zákona. Pokud mu bude udělena, může kromě poskytování poradenství spojeného s dluhovou problematikou tak, jak je definováno výše, provádět i úkon podání návrhu na povolení oddlužení za dlužníka. Úkon podání návrhu však nespadá do základních činností sociálních služeb, jedná se o činnost doplňkovou (tedy ne fakultativní). Takovou aktivitu tedy nelze vykazovat jako základní činnost sociální služby. V praxi to znamená, že na tuto činnost nelze použít dotaci na sociální službu, poskytovatel toto musí hradit z jiných zdrojů. Zde je však důležité poznamenat, že samotný úkon podání vyžaduje velmi krátký čas v řádech minut, který je v kontextu poskytování dluhového poradenství zanedbatelný.

Je na konkrétním subjektu, zda aktivity spojené s dluhovou problematikou bude vykonávat v režimu sociální služby nebo jako akreditovaná osoba (vyjma úkonu podání návrhu, který lze vykonat pouze jako akreditovaná osoba). Pokud je poradenství vykonáváno v rámci sociální služby, musí se plně řídit zákonem o sociálních službách. Akreditovaná osoba má povinnosti omezenější, a jsou stanoveny v § 418g insolvenčního zákona.

Varianta, kdy poradenství, proces přípravy, respektive vyplnění návrhu na povolení oddlužení, je poskytnuto v rámci sociálních služeb a stejným poskytovatelem, ale jako doplňková činnost v rámci akreditace je poskytováno samotné „podání“ návrhu, je z pohledu MPSV v souladu se zákonem o sociálních službách.

Otázka vedení dokumentace

Pokud poskytovatel sociální služby doplňkově podává i návrhy na povolení oddlužení na základě akreditace podle § 390a insolvenčního zákona, je třeba vést evidenci a dokumentaci odděleně. Vedení dokumentace a evidence o poskytování sociálních služeb upravuje zákon o sociálních službách. Evidence a dokumentace spojená s činností akreditované osoby v současné době není zákonem upravena. Nicméně v souvislosti s povinností akreditované

osoby „postupovat při poskytování služeb v oblasti oddlužení svědomitě a s odbornou péčí“ (dle § 418g insolvenčního zákona), je doporučeno evidenci vést.

Vysvětlení pojmu „podání návrhu na povolení oddlužení“

Podáním se obecně rozumí právní úkon, jímž se určitá osoba obrací na určitý orgán v právní věci. Jde tedy především o podpis této osoby, případně jejího zástupce, na příslušné listině, přičemž samotný faktický způsob odeslání a doručení není podstatný. Pokud jde konkrétně o návrh na povolení oddlužení podávaný za dlužníka akreditovanou osobou, pak akreditovaná osoba takový návrh podepíše jako zástupce dlužníka a k návrhu přiloží zvláštní plnou moc udělenou dlužníkem pro účely sepsání a podání návrhu, opatřenou úředně ověřeným podpisem dlužníka v souladu s § 97 odst. 3 insolvenčního zákona a převedenou do elektronické podoby (autorizovaná konverze)

Podle převažujícího výkladu příslušných ustanovení insolvenčního zákona (§ 80a odst. 1 a odst. 3) ze strany zástupců insolvenčních soudů jsou akreditované osoby povinny činit podání včetně příloh v elektronické podobě do datové schránky soudu nebo v elektronické podobě podepsané uznávaným elektronickým podpisem. Nebude tedy možné návrh ani přílohy posílat poštou či osobně doručovat do podatelny soudu, ledaže půjde o výjimečné okolnosti podle druhé věty § 80a odst. 1 insolvenčního zákona (např. technický problém ohrožující dodržení lhůty).

Jaký zaměstnanec poskytuje dluhové poradenství/oddlužení?

Pokud hovoříme o poskytování sociálních služeb, tedy o činnostech zahrnujících informování z oblasti finanční gramotnosti, pomoc při nastavení rozpočtu domácnosti, dále proces přípravy, respektive vyplnění předběžného návrhu na povolení oddlužení atd., pak se tyto činnosti poskytují v souladu se zákonem o sociálních službách, tedy podle personálního nastavení schváleného při registraci.

Co se týká úkonů podání návrhu na povolení oddlužení, tedy činnosti akreditovaných osob, zde je třeba se řídit insolvenčním zákonem, který má v gesci Ministerstvo spravedlnosti.